

Stanovisko Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 01.11.1972, sp. zn. Cpjf 55/72, ECLI:CZ:NS:1972:CPJF.55.1972.1

Číslo: 20/1973

Právní věta: Náhradou škody ve smyslu článku 11 Smlouvy mezi vládou ČSSR a vládou SSSR ze 16. 10. 1968 (vyhláška č. 11/1969 Sb.) je i úhrada nákladů vznikajících státu z úrazů, nemocí z povolání a jiných poškození na zdraví (regresní náhrada).

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 01.11.1972

Spisová značka: Cpjf 55/72

Číslo rozhodnutí: 20

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Náhrada regresní, Náhrada škody, Smlouvy mezinárodní

Předpisy: 40/1964 Sb. § 420 33/1965 Sb. § 1 34/1965 Sb. 11/1969 Sb. čl. 10
čl. 11

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 20/1973 sb. rozh.

Náhradou škody ve smyslu článku 11 Smlouvy mezi vládou ČSSR a vládou SSSR ze 16. 10. 1968 (vyhláška č. 11/1969 Sb.) je i úhrada nákladů vznikajících státu z úrazů, nemocí z povolání a jiných poškození na zdraví (regresní náhrada).

(Stanovisko občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu ČSSR z 1. 11. 1972, [Cpjf 55/72](#))

Při výkladu článku 11 Smlouvy mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Svazu sovětských socialistických republik o podmínkách dočasného pobytu sovětských vojsk na území Československé socialistické republiky (vyhláška č. 11/1969 Sb.) vyskytla se v praxi otázka, zda náhradou škody je i v těchto případech regresní náhrada, posuzovaná podle předpisů československého právního řádu.

Při řešení uvedené otázky je třeba vycházet ze smyslu úpravy podle zákona č. 33/1965 Sb. o regresních náhradách a z účelu Smlouvy mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Svazu sovětských socialistických republik o podmínkách dočasného pobytu sovětských vojsk na území Československé socialistické republiky (dále jen Smlouvy).

Jak již bylo vyloženo ve stanovisku občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 18. 11. 1970, [Cpj 87/70](#), /1/ nárok na regresní náhradu podle zákona č. 33/1965 Sb. a vyhlášky č. 34/1965 Sb. (ve znění vyhlášky č. 38/1968 Sb.) je samostatným nárokem státu na náhradu škody vzniklé mu v podobě vynaložených nákladů léčebně preventivní péče a vyplacených dávek nemocenského pojištění a důchodového zabezpečení (popř. jiných vynaložených nákladů) v souvislosti s tím, že bylo někomu zaviněně způsobeno poškození na zdraví nebo smrt (srov. ustanovení § 1 zákona č. 33/1965 Sb.). Tímto způsobem právní úprava zákona č. 33/1965 Sb. doplňuje i úpravu odpovědnosti za škodu podle ustanovení § 420 a násl. o. z.

Účelem obecné úpravy odpovědnosti za škodu podle ustanovení § 420 a násl. o. z. je vedle preventivního působení také potřeba zajistit, aby přímému poškozenému byla za podmínek zákonem stanovených nahrazena skutečná škoda, tj. újma spočívající ve zmenšení majetkového stavu poškozeného, kterou jednáním (opomenutím) zakládajícím odpovědnost utrpěl a která nebyla kryta z celospolečenských prostředků. Účelem stanovení povinnosti k úhradě nákladů vznikajících státu z úrazů, nemocí z povolání a jiných poškození na zdraví ve smyslu zvláštní právní úpravy o regresních náhradách podle ustanovení zákona č. 33/1965 Sb. je vedle preventivního působení i zajištění úhrady toho, co bylo ze společenských prostředků vynaloženo na nákladech léčebně preventivní péče, na nákladech vyplacených dávek nemocenského pojištění a důchodového zabezpečení, popřípadě i na jiných vynaložených nákladech. Předpokladem povinnosti k této náhradě přitom je, že organizace nebo občan zavinili, že někomu bylo způsobeno poškození na zdraví nebo smrt.

Protože není obsahový rozdíl mezi pojmy „hmotná škoda“ a „škoda“ (viz stanovisko uveřejněné pod č. 55/1971 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, str. 151), je zřejmé, že úmluva obsažená v člancích 10 a 11 Smlouvy se netýká jen nároků přímého poškozeného na náhradu škody, ale i nároků států obou smluvních stran na regresní náhradu. Ustanovení obou uvedených článků o náhradě škody zahrnuje i regresní náhradu, která je odvozena v podstatě od práv přímého poškozeného.

Československý právní řád v občanskoprávní oblasti přiznává subjektům právního poměru rovné postavení. Jestliže tedy v případech podle článku 10 Smlouvy za podmínek předpokládaných obecnými ustanoveními občanského zákoníku o náhradě škody zahrnuje nárok přímého poškozeného i regresní nárok československého státu ve smyslu ustanovení zákona č. 33/1965 Sb. a vyhlášky č. 34/1965 Sb. (ve znění vyhlášky č. 38/1968 Sb.), je plně v souladu s úpravou občanskoprávních vztahů podle československého právního řádu, aby shodně byly posuzovány i případy, kterých se dotýká článek 11 Smlouvy.

Jestliže tedy došlo k jednání nebo opomenutí, kterými bylo ve smyslu ustanovení § 1 zákona č. 33/1965 Sb. zaviněně způsobeno poškození na zdraví nebo smrt osobám příslušejícím k sovětským vojskům nebo členům rodin těchto osob, a byla tak těmto osobám způsobena škoda (článek 11 Smlouvy), jsou organizace nebo občané, kteří za tato jednání nebo opomenutí odpovídají, povinni také k regresním náhradám sovětskému státu ve smyslu zákona č. 33/1965 Sb. a vyhlášky č. 34/1965 Sb. (ve znění vyhlášky č. 38/1968 Sb.). Právo na regresní náhradu vzniká i tehdy, když poškozená osoba byla ošetřena v sovětském zdravotnickém zařízení na území ČSSR nebo SSSR. Podobně právo na regresní náhradu vzniká i tehdy, když sovětským zařízením byly vynaloženy v této souvislosti jiné náklady léčebně preventivní péče, nebo když byly vyplaceny dávky nemocenského pojištění a dávky důchodového zabezpečení, případně když byly sovětským státem vynaloženy jiné náklady ze společenských prostředků.

1) uveřejněném pod č. 55/1971 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek